

GRANDHOTEL NAD PROPASTÍ

Kniha *Grandhotel nad propastí* Stuarta Jeffriese (vydává Host) přináší směs kolektivní biografie a výkladu myšlenek a díla představitelů frankfurtské školy, tedy filozofů působících v Institutu pro sociální výzkum, který byl založen roku 1924 ve Frankfurtu nad Mohanem. Patřili mezi ně Theodor W. Adorno, Max Horkheimer, Herbert Marcuse, Erich Fromm, Friedrich Pollock, Franz Neumann či Jürgen Habermas; důležitou postavou byl také Walter Benjamin, který měl na frankfurtskou školu velký vliv. Po nástupu nacistů působily osobnosti frankfurtské školy

v USA a po válce pak většinou nadále vedly své výzkumy zpět ve Frankfurtu. Jak píše autor v úvodu, tyto neomarxističtí a levicově orientovaní myslitelé „dokázali virtuózním způsobem kritizovat zhoubnost fašismu a sociálně zničující a duchovně drtivý vliv kapitalismu na západní společnosti, ale pokud šlo o změnu toho, co kritizovali, příliš v ní nevynikali.“ To ostatní marxisty popuzovalo, jako třeba Györgye Lukáče, který Adorna a další kdysi obvinil, že se usadili právě v jakémsi Grandhotelu nad propastí. „...myslitelé [frankfurtské školy] vytvořili přesvědčivý kritický aparát, který jim umožnil pochopit dobu, v níž žili,“ píše Jeffries. „Nově koncipovali marxismus tím, že do něj vnesli myšlenky freudovské psychoanalýzy, aby lépe pochopili, proč se dialektický pohyb dějin směřující k socialistické utopii zjevně zastavil. Věnovali se vzestupu takzvaného kulturního průmyslu a zkoumali nový vztah mezi kulturou a politikou...“

Autor se nevyhýbá kritičtějšímu pohledu na vybraná témata a osobnosti, není to kniha oslavná, nezastírá ani temné stránky „hlavních postav“ a klade důraz na dobové pozadí a různé polemiky.

Knihu, u nás poprvé blíže seznamující s důležitou filozofickou školou, přeložil Petr Fantys.

MILAN VALDEN

VÁLKA O PRAVDU

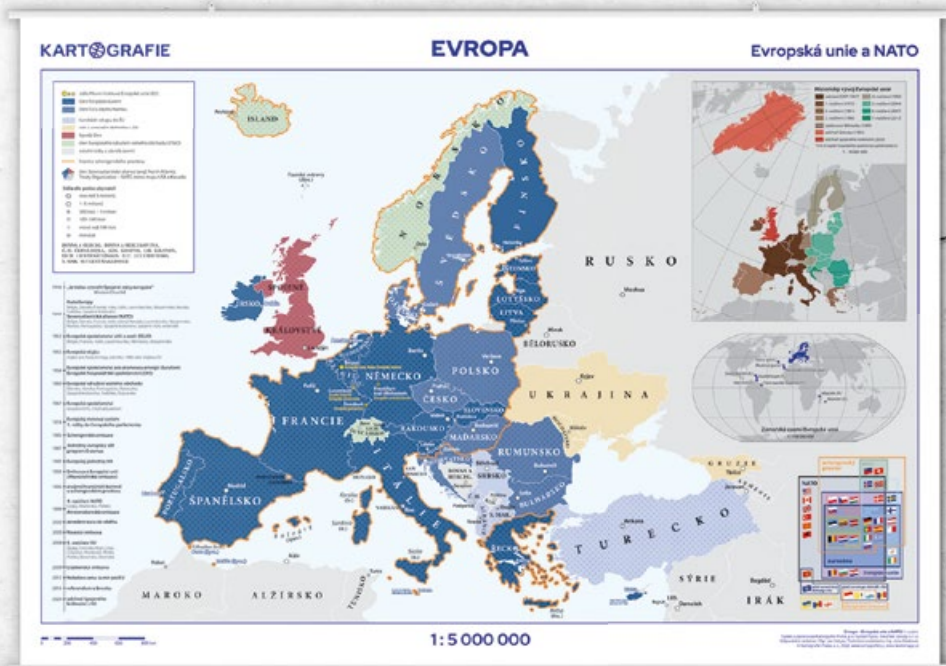

Když se řekne Mika Waltari (1908–1979), vybaví se každému čtenáři především rozsáhlé historické romány, z nichž nejznámější je *Egyptan Sinuhet*. Nejslavnější finský spisovatel má však mnohem bohatší profil. Působil také jako novinář a za druhé světové války napsal velmi aktuální reportážní knihu, která vyšla pod názvem *Pravda o Estonsku, Lotyšsku a Litvě* poprvé v roce 1941 pod pseudonymem Nauticus. Po druhé světové válce byla zakázána a znovu vyšla až v roce 2008, tentokrát už pod skutečným autorovým jménem. U nás vychází s názvem *Válka o pravdu* péčí Masarykovy univerzity v Brně; přeložili ji studentky a studenti překladatelského semináře finské literatury Kateřina Běláková, Terezie Duroňová, Julie Minaříková, Martin Mokry a Andrea Papugová pod vedením Markéty Hejkalové (překladatelé rovněž vypracovali medailonky osob, míst a organizací a Markéta Hejkalová napsala předmluvu). Když kniha letos vyšla, jistě nikoho ani nenapadlo, na jaké podivné aktualnosti získá v souvislosti s ruským vpádem na Ukrajinu. Waltari popisuje podmínky panující ve třech baltských zemích mezi podzimem 1939 a létem 1940, kdy se Litva, Lotyšsko a Estonsko potýkaly se stále silícím vlivem Sovětského svazu, a následný pád všech tří států do jeho područí. Sověti v čele se Stalinem neustále stupňovali své požadavky po podepsání smluv o spolupráci se všemi třemi státy a oslabovali jejich politiky i armádu, všude nasazovali své lidi a podporovali místní komunisty, manipulovali volby, přičemž na druhé straně slibovali, co nikdy nechtěli dodržet, tedy nezávislost. A když se tři baltské republiky staly součástí SSSR, spěchalo se třeba i s tím, aby učebnice odpovídaly leninsko-stalinskému ortodoxnímu komunismu, aby se všichni povinně učili rusky, aby byly potlačeny církve a náboženská hnutí; svoboda tisku či umělecké tvorby přestala existovat, nastoupila tuhá cenzura. Působivé, smutné, ale důležité a potřebné čtení.

MILAN VALDEN

EVROPSKÁ UNIE

nástěnná a příruční mapa

PŘIPRAVTE SE
NA PŘEDSEDNICTVÍ

Kupujte s 20% slevou na

KARTOGRAFIE.cz